

Usled krize s gasom u Evropskoj uniji posle smanjenja isporuka iz Rusije, sve više članica Unije se okreće uglju kao privremenom sredstvu za suočavanje s nestašicama i poskupljenjem energenata.

Ipak, povratak uglju podstakao je bojazni da bi zemlje Evropske unije mogle da iskoriste krizu s gasom da odlože zelenu tranziciju, prenosi Radio slobodna Evropa (RSE) pisanje svetskih medija.

Holandija se okrenula uglju

Holandija se 20. juna pridružila Nemačkoj i Austriji u povratku na energiju uglja usled energetske krize izazvane invazijom Rusije na Ukrajinu.

Holandska vlada je saopštila da će ukinuti sve restrikcije za elektrane na fosilno gorivo, koje su morale da ograniče proizvodnju na nešto više od trećine kapaciteta. Ministar za klimu i energetiku rekao je da je Holandija „pripremila tu odluku s evropskim kolegama proteklih nekoliko dana”, prenosi Beta.

Berlin i Beč su dan ranije objavili slične mere pošto Moskva, suočena s oštrim sankcijama zbog invazije na Ukrajinu, smanjuje isporuke gasa Evropi.

Ugalj više nije stvar prošlosti

Ugalj, koji se u Evropskoj uniji dugo smatrao gorivom prošlosti, sada pomaže Evropi da zaštiti snabdevanje električnom energijom i da se izbori s dramatičnim porastom cena prirodnog gasa.

I pre ruske invazije na Ukrajinu, u četvrtom tromesečju 2021. godine, prema podacima Direkcije za energetiku EU, struja proizvedena iz uglja u Uniji je skočila za 19 odsto u odnosu na godinu dana ranije više od bilo kog drugog izvora energije, pošto su porasle napetosti između Rusije i Ukrajine uoči invazije krajem februara.

Ruski gas je prošle godine pokrivao više od 40 odsto ukupne potrošnje gasa u EU, zbog čega sada članice moraju da traže alternativne izvore energije. Rusija je obezbeđivala 27 odsto uvoza nafte u EU i 46 odsto uvoza uglja.

Gasni rat

Objava gasnog rata Evropskoj uniji iz Rusije ugrožava klimatsku politiku Unije, kao i ekonomiju i političku stabilnost bloka, ocenjuje Politiko i ukazuje da ruski predsednik Vladimir Putin smanjenjem isporuka gasa nekim od najboljih kupaca, vrši ogroman politički pritisak na vlade članica EU, uz mogućnost da se Evropljani smrzavaju ako zima bude hladna, dok preči recesija.

Duž podmorskog gasovoda Severni tok Rusija-Nemačka sada protiče samo 40 odsto normalne količine gasa, što utiče na isporuke Francuskoj, Italiji i Austriji, kao i Nemačkoj. Ruski gasni džin Gazprom je prethodno obustavio isporuke Poljskoj, Bugarskoj, Holandiji, Finskoj i Danskoj pošto su energetske kompanije u tim zemljama odbile da ispune zahtev Kremlja da gas plaćaju u rubljama.

Okretanje uglju u nekim zemljama kako bi se obezbedilo snabdevanje energijom simbolično

je nezgodno za klimatski savesne Evropljane, ističe Politiko, ali i ukazuje da se ne očekuje da će EU ili njene članice skrenuti sa kursa u naporima da smanje emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte.

Potpuno zaustavljanje dotoka gasa iz Rusije u EU, moglo bi da dovede do ekonomskog pada od 1,7 odsto u evrozoni sledeće godine, upozorila je Evropska centralna banka, uz predviđanje da će se ekonomija EU oporaviti u narednoj godini. ;

S druge strane, Evropska centralna banka je navela da bi ruska ekonomija u tom scenariju ušla u ozbiljnu recesiju s padom kakav je zabeležen posle raspada Sovjetskog Saveza.

Energetska kriza

Dok pojedine članice EU ponovo pokreću termoelektrane na ugalj, predsednica Evropske komisije Ursula fon der Lajen kaže da zemlje ne bi trebalo da odustanu od svog dugoročnog nastojanja da smanje upotrebu fosilnih goriva i da bi fokus trebalo da ostane na ulaganjima u obnovljive izvore energije u pokušaju da izbegnu energetska krizu, ističe Fajnenšl tajms. „Moramo osigurati da ovu krizu iskoristimo da idemo napred a ne da se vratimo prljavim fosilnim gorivima“, rekla je ona u intervjuu za britanski list.

Aktuelni porast upotrebe uglja, čak i ako privremen, podstakao je zabrinutost da bi evropske zemlje mogle da iskoriste krizu da odlože prelazak na alternativne izvore energije koji manje zagađuju. Članice EU se suočavaju sa sve većim ekonomskim pritiscima zbog manjka energenata, uz rast referentne cene gasa u Evropu za više od 50 odsto u protekloj nedelji. Gas je u evrozoni najmanje šest puta skuplji nego što je bio pre pandemije.

Fon der Lajen je rekla da EU ima spremne vanredne mere za odgovor na pretnju smanjenog snabdevanja iz Rusije, uključujući uštede energije i stavljanje prioriteta na industrije koje će dobiti gas.

EU, kako navodi Fajnenšl tajms, želi da ubrza planove za povećanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije, dok istovremeno traži načine da diverzifikuje snabdevanje gasom, kao što je uvoz tečnog prirodnog gasa (LNG) iz drugih regiona.

Fon der Lajen je istakla svoje nedavno putovanje u istočni Mediteran, s nadom da bi snabdevanje gasom iz morskih voda Izraela, Kipra i Egipta moglo da obezbedi dodatni LNG za Evropu. Ona je takođe rekla da su proizvođači poput Norveške i Azerbejdžana „intenzivirali“ proizvodnju kako bi u EU poslali alternativu ruskom gasu, piše Politika.